

Amèrica Llatina

Amèrica Llatina està colpejada per una dura crisi econòmica, amb grans devaluacions de la moneda al Brasil i l'Argentina, països que s'havien mantingut relativament aliens a la crisi mundial fins ara. Però l'onada expansiva de la crisi que va néixer al centre de l'imperialisme el 2007 ha arribat amb força als anomenats països emergents.

Des del punt de vista polític es tanca un cicle iniciat després del gran ascens de la lluita obrera i popular d'inici dels 2000 i que va provocar un gir a tota l'Amèrica llatina cap a governs "progressistes" de diferent signe. Des de Lula i el PT del Brasil, Kitchnerisme a Argentina, Bachelet a Xile i el bloc dels anomenats bolivarians: El Salvador, Nicaragua, Equador, Bolívia i especialment Veneçuela. Un cop més, aquests governs van canalitzar a milions de treballadors i treballadores esperançats en un canvi a l'esquerra, cap al "socialisme" a Amèrica Llatina. Els resultats van ser oposats. Governos burgesos de conciliació de classes, de doble discurs, que van aprofundir la caiguda del nivell de vida de les masses i el lliurament del país a les multinacionals i el pagament del deute.

Imatges com la repressió brutal als carrers de Managua a mans del govern Ortega del FSLN, o a Caracas sota la bandera del "socialisme del Segle XXI", ha generat una gran confusió en la consciència dels treballadors, la joventut i sectors populars. És sobre aquesta amarga experiència que ha estat possible que sorgissin governs de dretes més directament lligats a l'imperialisme. El triomf de Bolsonaro al Brasil ha tingut un fort impacte a Amèrica Llatina i arreu del món. Això ha estat possible per la manca d'una alternativa de la classe obrera amb prou incidència per què el moviment de masses trobi una sortida per l'esquerra.

A contra direcció del canvi de cicle generalitzat a tot el continent, a Mèxic, una expressió de centreesquerra amb López Obrador acaba de guanyar les eleccions, aixecant grans expectatives en el moviment de masses mexicà, però lamentablement ja dona mostres d'anar pel mateix camí que els governs "progressistes".

Aprofitem la reunió internacional de la UIT-QI per parlar amb companyes i companys de les diferents seccions a cada país que lluiten dia a dia a les mobilitzacions, als sindicats, al moviment estudiantil o veïnal per aixecar una alternativa obrera i revolucionària.

S'apaga el règim

Entrevistem a Miguel Ángel Hernández, dirigent del Partit Socialisme i Llibertat de Veneçuela, professor de l'Escola de Sociologia de la Universitat Central de Veneçuela. Era l'abril, per tant, anterior al cop. A la pàgina de la dreta, reproduïm la declaració que vam treure el mateix 30 d'abril contra el cop, als pocs dies, fèiem una declaració unitària amb forces sindicals i polítiques, cridant a un reagrupament d'esquerres.

Dues apagades. S'apaga el règim també?

Sí, sens dubte. El govern de Maduro s'enfonsa, enmig d'una veritable catàstrofe social. El passat 7 de març es va produir una apagada que va durar 5 dies. Es va paralitzar el subministrament d'aigua, internet, els telèfons. Des d'aleshores s'han produït diverses apagades que el govern atribueix a un suposat atac electromagnètic. Sabem de què és capaç l'imperialisme. Però això no s'ho creu ningú a Veneçuela. En realitat des de fa anys que patim una severa crisi elèctrica. No és la primera apagada que afecta fins i tot a Caracas. Hi ha zones del país, com el Zulia, zona petrolera, on pràcticament mai hi ha llum. A Veneçuela es van col·lapsar tots els serveis públics. Les apagades recents són l'evidència de la desfeta total del país. Un país que era exportador d'electricitat avui no pot assegurar-la als seus ciutadans.

L'economia cau a trossos. El salari del 70% de la població treballadora està entre 6 i 12 dòlars al mes. La producció petrolera va caure a 700.000 barrils diaris -que era la producció en els anys 30-. Això és

el resultat d'anys de corrupció, burocratisme i falta d'inversions.

Veneçuela és un desastre. La majoria del poble veneçolà està fart d'aquesta situació i vol la sortida de Maduro. El govern només es recolza en l'exèrcit, un sector completament corrupte que controla directament les restes de l'aparell productiu i el comerç internacional i té diversos càrrecs en l'aparell estatal. És una dictadura cívico-militar, com ells mateixos es defineixen, que a més compta amb el suport de la Xina i Rússia, que fan grans negocis a Veneçuela i són creditors del govern. La situació està oberta, qualsevol cosa pot passar a Veneçuela.

Però la burgesia i l'imperialisme han canviat de política davant Maduro?

La política de l'imperialisme i la burgesia -encapçalada per Juan Guaidó, president de l'Assemblea Nacional i autoproclamat president interí del país- és intentar donar un cop contra Maduro amb l'objectiu d'evitar que es produeixi un esclat social que acabi amb el govern. Després que el 2017 la Mesa de la

Unitat Democràtica (MUD) va deixar de convocar a les protestes, va començar negociacions amb el govern i després en el procés electoral per la Constituent; a partir de gener, es va produir un canvi en la seva política, amb el suport dels Estats Units, aprofitant el recanvi en la presidència de l'Assemblea Nacional en correspondre-li a Juan Guaidó del partit Voluntat Popular de Leopoldo López. El 23 de gener es va produir una massiva mobilització a Caracas i a altres ciutats del país i la dreta es va reacomodar mitjançant l'autoproclamació de Guaidó com a "president interí". Aquest va presentar un programa de govern denominat Pla País amb més privatitzacions i endeutament, és a dir, aprofundint l'ajust del govern de Maduro.

Hi ha un gir en la política de l'imperialisme, que llança una contraofensiva contra Maduro a través d'una aplicació de sancions i bloqueig d'inputs necessaris per la producció petrolera. Els Estats Units va congelar tots els comptes de CITGO, que és la xarxa de gasolineres que controla PDVSA en aquest país. La política de la

burgèsia és pressionar les forces armades perquè es pronuncin i donin un cop. Criden a mobilitzacions molt controlades i parcials per provocar la fissura entre els militars, però de moment no hi ha fissures significatives.

Al febrer amb l'ajuda humanitària es buscava trencar les forces armades. Van utilitzar la crisi humanitària real com un operatiu polític, amb el suport del govern colombià de Duque. Es va manipular la desesperació de la gent amb l'ajuda humanitària per tractar de fer fallida les forces armades. Al final va quedar clar que no hi havia gran quantitat d'aliments en els camions que van intentar passar l'ajuda a territori veneçolà.

Ara han començat l'Operació Llibertat amb l'objectiu d'anar a Miraflores. Tot el pla és provocar el cop d'estat, però de moment no han aconseguit fer fallida a l'exèrcit.

Quina política té el PSL per enfrontar la situació?

En l'actual conjuntura el nostre partit rebutja categòricament la ingerència abusiva i arrogant de l'imperialisme i el seu titella Juan Guaidó, autoproclamat president. Estem amb la majoria dels treballadors i el poble que vol la sortida del govern fanejador i repressiu de Maduro, però creiem que no és Trump, ni Guaidó o un cop militar, que resoldrà la crisi a Veneçuela. Diem que han de ser els treballadors que amb la seva mobilització treguin a Maduro. El poble ha de prendre la seua destí a les seves mans.

Hem de seguir l'exemple d'Algèria i Sudan, on la massiva mobilització del poble va enderrocar respectivament els governs de Bouteflika i Al Bashir. I continuar la lluita per aconseguir

Rebutgem l'intent de cop militar

Està en curs un intent de cop militar, convocat per Guaidó, els partits patronals de l'Assemblea Nacional i fomentat per Donald Trump i els Estats Units.

Un sector militar ha alliberat Leopoldo López, el qual es trobava en arrest domiciliari, i s'han presentat davant de la base aèria de la Carlota a Caracas. Des d'allà estan convocant la gent perquè surti al carrer i exhortant a altres sectors militars a pronunciar-se contra Maduro.

Des del Partit Socialisme i Llibertat rebutgem aquest intent colpista que, aprofitant l'oposició popular al govern fanejador i repressiu de Maduro, pretén instal·lar un govern proimperialista que retorni el poder a la vella oligarquia del país. Això no portarà cap solució als greus problemes socials que viuen el poble treballador i els sectors populars.

El nostre clar repudi al cop militar de Guaidó no significa donar-li suport polític al govern de Nicolás Maduro. El PSL denuncia des de fa temps la política fanejadora i repressiva del govern. No obstant això, considerem que ha de ser el poble mobilitzat de forma independent qui tregui Maduro i no un cop militar afavorit per Trump.

Volem un canvi de fons, però creiem que aquest ha de ser imposat pel poble i els treballadors mobilitzats als carrers del país.

Donem suport a un govern de treballadors que impulsi un pla econòmic popular d'emergència, que contempli un augment dels salaris igual a la cistella bàsica, per petroli 100% estatal, sense multinacionals ni empreses mixtes i per la suspensió dels pagaments del deute extern. Però no per això avalem un cop militar.

Des del Partit Socialisme i Llibertat, fem una crida a repudiar l'intent de cop militar proianqui i a no donar cap suport a una nova ingerència imperialista al nostre país.

30/4/19

*Partit Socialisme i Llibertat (PSL),
secció veneçolana de la UIT-QI*

un Govern dels Treballadors i el Poble.

Què va passar amb la Intersectorial de Treballadors i les lluites obreres que es van fer el 2018?

Des de principis de l'any passat s'havia produït una mobilització d'importants sectors de treballadors, exigint salari igual a la canastra bàsica i en defensa dels contractes col·lectius. Al juny la valenta vaga de les infermeres va impactar a altres sectors que es van incorporar a la lluita. Es van conformar coordinacions de treballadors per articular les mobilitzacions en diverses regions. A Caracas es va formar a la fi del 2018 la Intersectorial de Treballadors de Veneçuela (ITV), on participaven sectors de la burocràcia sindical lligada a partits de la dreta. També un sector provinent del chavisme, amb presència entre els treballadors universitaris. En la ITV també estaven altres sectors d'esquerra i el nostre corrent sindical C-cura (Corrent Classista, Unitària, Revolucionària i Autònoma). Aquesta coordinació va jugar un paper molt important, però a partir de gener va deixar de mobilitzar-se pels objectius dels treballadors i es va limitar a donar suport a les convocatòries de Guaidó. Per això ens retirem d'aquest agrupament.

Però dins de la ITV es va connectar amb altres sectors d'esquerra sindical i política i la

proposta va ser formar un pol. Cal obrir un front independent de classe. Anem a contracorrent, però cal mantenir la lluita per una sortida conforme els interessos dels treballadors, perquè el petroli és 100% veneçolà i cal que el governin els treballadors. La influència del que passi tindrà un efecte decisiu sobre la construcció de l'esquerra internacional.

I quines són les perspectives?

El nostre partit continua insistint que ha de ser el poble mobilitzat massivament qui tregui el govern famejador i repressiu de Maduro. Diem que cal seguir els exemples d'Algèria i Sudan, com plantejàvem prèviament. No és Trump, ni el seu titella Guaidó, ni un cop militar, que resoldrà els problemes dels veneçolans i veneçolanes. Hem de ser milers als carrers per derrotar Maduro.

En aquest marc, lluitem per una sortida obrera i popular, que siguem els treballadors que governem i impulsem un Pla Econòmic Popular alternatiu i d'emergència que aconseguixi un salari igual a la canastra bàsica, indexat d'acord a la inflació, que el petroli sigui 100% estatal sense empreses mixtes ni transnacionals, que no es pagui el deute extern, es confisquin els béns dels corruptes, i que tots aquests recursos s'utilitzin per un pla d'importació massiva d'aliments i medicines, una reforma agrària i la recuperació de PDVSA i les

empreses bàsiques (ferro, acer, hidroelèctriques, alumini etc.).

Al costat d'això lluitem per les més àmplies llibertats democràtiques: per la llibertat de tots els presos per protestar i oposar-se al govern, especialment els dirigents sindicals, treballadors i camperols com Rubén González i Rodney Alvarez de Ferrominera de l'Orinoco; perquè se suspenguin les mesures cautelars contra activistes, per la llibertat de premsa i expressió, per acabar amb les detencions a periodistes i la persecució als mitjans de comunicació, per la legalització dels partits polítics, per l'eliminació dels col·lectius paramilitars afectes al govern i per la fi de la criminalització de les protestes.

I què proposen organitzativament a l'esquerra?

Estem plantejant conformar una agrupació unitària. Ja ens estem reunint amb alguns sectors que van participar en la ITV com dirigents sindicals de salut, sector elèctric, docents i organitzacions polítiques d'esquerra. L'objectiu és aixecar una tercera opció, independent del govern de Maduro i de Guaidó, clarament oposada a l'imperialisme i a qualsevol variant patronal, que cridi a la mobilització popular i es presenti com a alternativa política davant la greu crisi que viu el país.

Abril 2019

On va el govern d'Evo Morales?

Miguel Lamas, periodista argentí resident a Cochabamba, militant de la UIT-QI, analitza la situació boliviana i la política de la nostra secció al país.

Evo Morales forma part de la crisi dels governs "bolivarians", però encara manté una certa estabilitat?

El Producte Interior Brut de Bolívia creix un 4,5% anual des de fa anys. Però és un creixement cada vegada més deformat, basat en les exportacions primàries i la inversió estatal i amb un creixent deute extern. Ara hi ha signes de crisi, per la baixa relativa de preus del gas d'exportació. El govern d'Evo Morales, com va passar amb altres països de l'anomenat "socialisme del segle XXI", no ha fet cap canvi estructural de l'economia. Va traïr el clar mandat popular que tenia de l'Agenda d'Octubre sorgit de la insurrecció d'octubre del 2003, que era nacionalitzar el gas i va expulsar les multinacionals per invertir en crear indústria i llocs de treball dignes. No es fa fer res d'això. Les multinacionals continuen dominant el gas (una de les principals és Repsol), la mineria i també l'agroindústria de l'Est del país. No hi ha hagut industrialització ni tampoc desenvolupament agrari. Ara el creixement és sobre la base d'inversions estatals en construcció amb préstecs de la Xina i d'altres països i un pla d'exportació d'energia amb grans

rescloses que els experts diuen que no permetran recuperar la inversió, provocaran un desastre ecològic i a més trigarà molts anys a concretar-se. També intenta augmentar la producció petrolera permetent l'entrada de les multinacionals als parcs nacionals i àrees indígenes protegides (com el Tipnis i Tariquíia) amb greus conseqüències ambientals, cosa que ha topat amb mobilitzacions indígenes i populars.

Han esclatat nombrosos escàndols de corrupció de figures del govern, inclòs el mateix Evo Morales, que evidencien la corrupta relació amb les multinacionals. Això ha desprestigiàt al govern.

La indústria nacional i el sector agrícola han retrocedit. I ja han començat mesures parcials d'ajustament antipopular, que han generat molt de

Constitució per poder tornar a presentar-se i va perdre amb el 51% de vots en contra. Però una resolució del Tribunal Constitucional, manipulat pel govern, ho va autoritzar. Les enquestes actuals li donen un 30% d'intenció de vot. Ha modificat la llei electoral per impedir que es legalitzi el Partit dels Treballadors o qualsevol nou partit d'esquerra o de treballadors i només queden legals nou partits de dreta tradicional. La seva tàctica electoral és polaritzar amb la vella i desprestigiada dreta. Carlos Mesa, expresident i vicepresident del període anomenat neoliberal, empara en intenció de vot, capitalitzant el descontentament popular amb el govern. El resultat és incert, però Evo Morales té possibilitats de guanyar. L'oposició burgesa gairebé ni presenta programa, només diu defensar la democràcia contra la reelecció d'Evo Morales.

descontentament i mobilitzacions. Per això és molt probable una crisi i/o gran pla ajustament econòmic capitalista, amb devaluació de la moneda, augment de tarifes i acomiadaments, per a després d'eleccions d'octubre. Guanyi Evo Morales o algun partit d'oposició de la dreta tradicional.

Evo Morales buscarà la seva quarta reelecció?

Sí. És el que intenta. El 2016 va fer un referèndum per canviar la

I la COB?

Per a entendre la certa estabilitat que gaudeix el govern cal entendre el que ha passat amb la Central Obrera Boliviana. La COB és una central històrica de gran influència i que ha estat més d'una vegada, des de 1952, un organisme de poder dels treballadors. Així continua en la consciència de les masses.

Però ara està molt debilitada. La COB havia fet el 2013 una vaga

general d'una setmana contra Evo Morales i diverses mobilitzacions importants, l'última al començament del 2018, malgrat que el MAS [el partit d'Evo Morales] tenia força en la seva direcció, per pressió de les seves bases. El 2013 un Congrés de la COB va fundar el Partit de Treballadors, amb un programa centrat en un govern dels treballadors. Però el govern el va reprimir, diversos dirigents van ser processats i van abandonar el PT. L'any passat es va fer un Congrés, manipulat des del Ministeri de Treball, que va nomenar una direcció totalment sotmesa al govern del MAS, que ni tan sols reclama pels drets sindicals bàsics. Va decretar el "silenci sindical" durant l'any electoral, va prohibir als sindicats de base fer mobilitzacions, vagues o congressos sindicals, "durant l'any electoral". I va declarar públicament que dona suport a la reelecció d'Evo Morales. Això no ho va consultar amb cap sector de base.

Quines mobilitzacions s'estan donant?

Hi ha sectors fora de la COB que s'estan mobilitzant contra Evo. S'han mobilitzat estudiants universitaris d'El Alto pels pressuposts universitaris, pagesos cocalers de La Paz en defensa dels seus cultius de coca i últimament perquè els seus dirigents estan presos o perseguits, també el Comitè Cívic de Potosí i un sector de la FEJUVE de l'Alto, petits comerciants contra l'augment d'impostos i les comunitats camperoles de l'àrea protegida de Tariquí contra l'entrada de les petrolieres multinacionals, entre d'altres.

Quina és la política d'ARPT-Fuerza?

Acabem de fer una Conferència de fusió de ARPT amb Fuerza, un pas important. La nostra política central és cridar a la unitat d'organitzacions en lluita contra el govern i la seva política, però independents de la dreta i del debat electoral. Una unitat per a aixecar i unir les reivindicacions populars sectorials i en general la defensa dels recursos naturals. És a dir, un programa econòmic social dels treballadors i indígenes. Hi ha hagut dues trobades amb organitzacions i n'estem preparant una tercera al maig. L'anomenem la Cimera del Poble i començaria a omplir, si avança cap a una organització nacional, el buit que deixa la submissió de la COB al govern.

Argentina. Dona Treballadora

"Una societat com la penya en la qual siguem socialment humanament diferents i tot"

Entrevista a Mercedes Trimarchi, diputada per la província de Buenos Aires d'Izquierda Socialista en el Frente de Izquierdas (Argentina) i dirigent de l'agrupació de

dones Isadora

El 8 de març d'aquest any va ser un pas endavant?

Per tercer any consecutiu, hem aconseguit fer tremolar la terra amb la Vaga Internacional de Dones el passat 8M. Les jornades de mobilització a tot el planeta mostren

que el moviment de dones continua lluitant contra els plans d'ajust que apliquen tots els governs capitalistes del món i que afecten especialment les dones. Som les primeres acomiadades, les més precaritzades, en definitiva, les més pobres entre les pobres.

Que la resposta enfront d'aquestes polítiques d'ajust sigui l'organització i mobilització de les dones, sense cap dubte és un pas endavant. I alhora, un punt de partida per continuar organitzant-nos pels nostres drets.

Parles d'una quarta ona, com la definiries?

La quarta ona és de caràcter global, antipatriarcal, anticapitalista i anticlerical. Estem enfrontant a una de les institucions més reaccionàries i misògines de la història com és la poderosa Església catòlica. I lluitem perquè el patriarcat i el capitalisme caiguin junts. Tots dos sistemes es retroalimenten i es combinen per sobreexplotar les dones. Per això a tot el món cobrem menys que els homes i, a més, ens fem càrrec del treball reproductiu de manera gratuïta en arribar a la llar.

sava Rosa Luxemburg, ment iguals, totalment lliures."

La quarta ona de lluites feministes té una particularitat i és que, fartes de patir totes les violències del capitalisme patriarcal, les dones hem sortit als carrers a lluitar contra els feminicidis i contra totes les formes de violència que patim. I des de fa uns anys, fonamentalment contra la violència sexual. Això és un salt qualitatiu en la lluita que estem portant, ja que històricament les dones suportem en silenci els abusos i les violacions per por. Ens culpaven a nosaltres per les violacions i abusos que patim. Això és un canvi important que ha introduït la quarta ona: una dona denuncia un abús i milers li responen "jo et crec germana".

L'Argentina està en el centre de l'ascens del moviment de dones?

A l'Argentina, el 3 de juny de 2015 va ser una fita de la lluita contra els feminicidis amb la consigna "Ni Una Menys". I des d'aleshores no deixem de mobilitzar-nos. L'any passat vam aconseguir per primera vegada en la història que es debati en el parlament el dret a l'avortament. Van ser la conseqüència de mesos de mobilitzacions massives i vàrem ser milions envoltant el Congrés, la qual cosa es va anomenar com la Marea Verda. Dones joves, estudiants, treballadores que van commoure totes les generacions aixecant el seu mocador verd perquè s'acabi la clandestinitat de l'avortament al nostre país, enfrontant al govern, als partits tradicionals (peronistes i radicals) i a les esglésies (catòlica i evangèliques).

El desembre passat, sorgeix el #MiráComoNosPonemos arran de la denúncia d'una coneguda actriu, Thelma Fardin contra Juan Darthes, un actor que l'havia violat quan ella tenia 16 anys i estaven en una gira per Llatinoamèrica per

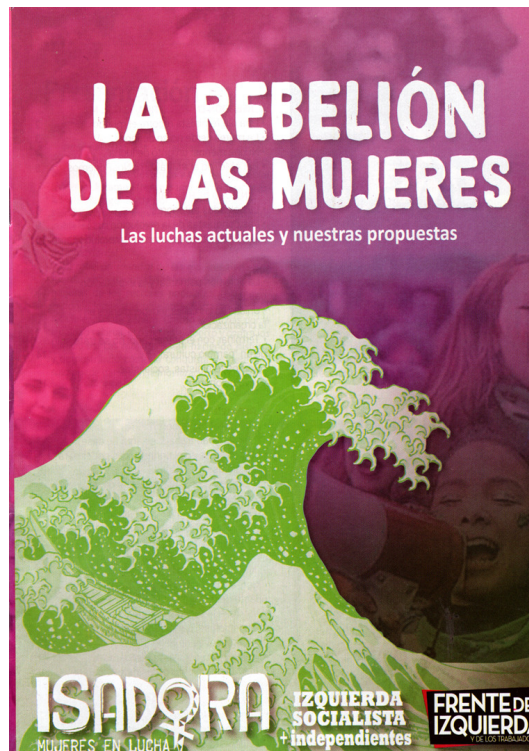
l'èxit del programa de TV en el qual treballaven. La denúncia va generar una immensa commoció social a tot el país. Milers i milers de dones es van animar a denunciar els abusos i violacions que elles havien patit, fins i tot a l'interior de les seves famílies. Aquest fenomen del "Me Too" local, va potenciar la lluita de les dones a l'Argentina i va enfortir tot el moviment feminista.

Quins debats assenyalaries com a fonamentals en el moviment feminista?

El moviment és heterogeni i hi ha molts debats. Però crec que el debat fonamental és que el moviment de dones i feminista es mantingui independent dels governs i dels partits patronals. Això és molt important, perquè el moviment té un potencial enorme i molta força. Els governs i els partits burgesos volen frenar el moviment i que no es desenvolupi perquè ells defensen el sistema capitalista i patriarcal i totes les seves institucions. I ho defensen perquè volen mantenir els privilegis i els guanys d'un grapat de rics i empresaris, que és el que estem qüestionant des del moviment feminista quan ens mobilitzem pels nostres drets.

Des de la UIT-QI, quins passos podem donar per acompanyar i ajudar a potenciar aquest moviment?

La UIT-QI és una organització internacional, feminista i socialista. Als països en els quals estem aportem a l'organització de les dones perquè

som part del moviment i impulsem la mobilització de carrer per conquerir tots els nostres drets. Alhora, lluitem perquè la lluita antipatriarcal s'uneixi a la lluita anticapitalista perquè tots dos sistemes caiguin junts. Per poder acabar amb l'opressió que patim les dones i altres sectors oprimits, necessàriament hem de lluitar per derrocar tots dos sistemes i construir una societat completament diferent a l'actual. Llitem per una societat socialista, en la qual no hi hagi cap mena d'opressió ni explotació. Una societat com la pensava Rosa Luxemburg, en la qual siguem socialment iguals, humanament diferents i totalment lliures.

Mèxic

"...s'obren possibilitats (...) per aixecar candidatures independents de treballadors o representants dels pobles indígenes..."

El company Enrique Gómez, de la direcció del MAS, secció de la UIT-QI, ens fa un esboç de la situació de Mèxic

López Obrador va entrar arrasant?

El 2012, AMLO¹ va perdre les eleccions en obtenir 14 milions de vots enfront dels 19 milions de Peña Nieto. Ara AMLO ha aconseguit el 53% i 33 milions de vots. Morena², el seu partit –al costat dels seus dos aliats, un de dretes- té majoria absoluta en totes dues Cambres. Un tsunami: PRI, PA i PRD³, que a l'inici de Peña van formar el "Pacte per Mèxic", que va ser el pilar del seu govern, van quedar molt febles, castigats perquè són els que van aplicar els plans d'ajust fiscal, laboral, energètic, educatiu, entre altres, i la llei de Seguretat Nacional, que avançava en la militarització del país, amb la possibilitat per l'exèrcit d'actuar directament en tasques de seguretat pública. A més, Peña estava esquitxat per escàndols de corrupció, com haver rebut una mansió (la "Casa Blanca") de nou milions de dòlars com a "regal" d'una empresa constructora que va ser afavorida durant el seu govern, amb implicacions en vendes fraudulentament de petroli a gran escala.

Així que el resultat electoral ha estat un rebuig total, un vot de càstig al Pacte per Mèxic, mentre

AMLO manté un suport del 80% entre la població en la seva popularitat. Hi ha grandíssimes expectatives en aquest govern.

Quins són els seus plans?

El Pla d'AMLO és aprofundir el presidencialisme mexicà continuant la militarització amb la formació de la Guàrdia Nacional, que la compondran 500.000 agents sota el control de l'exèrcit. Però el gran rebuig de l'oposició, de les organitzacions de Drets Humans i, fins i tot, la reprovaçió de l'ONU, van limitar a cinc anys el seu Control de la Guàrdia Nacional. Hi ha un clar procés en el qual AMLO es recolza en l'exèrcit. La Guàrdia Nacional la formarà amb l'excusa de la creixent criminalització del país.

A més, qui construirà el nou aeroport és l'exèrcit i també quedarà a les seves mans les seves operacions. Això anirà acompanyat de petites beques pels joves o plans contra l'extrema misèria, com l'ajuda per les persones de la tercera edat. Per pagar aquests serveis està aplicant un dur pla d'ajust entre els treballadors del sector públic, amb milers d'acomiadaments.

Hi ha un procés de reorganització sindical i algunes mobilitzacions per resistir a aquests plans, així com algunes vagues importants.

La relació amb Trump?

Col·labora amb Trump en el sentit de retenir els immigrants que estan arribant a la frontera sud dels Estats Units, actuant com a tap perquè els tràmits sobre l'obtenció de papers per entrar als Estats Units es faci en territori mexicà.

La pujada del salari mínim en un 100% a la davantera nord és en realitat un senyal de suport a Trump, perquè busca frenar el cost que la migració, obrint millors condicions salarials en la franja fronterera.

A Matamoros, a la frontera amb els Estats Units, resultava que –segons el conveni- havien de rebre un bo anual amb una quantitat relativa a l'augment al salari mínim. Després de la lluita i amb el tancament d'algunes fàbriques i acomiadaments, finalment els treballadors van aconseguir que la patronal pagués aquests diners: 32.000 pesos i un 20% d'augment del seu salari.

La seva relació amb la patronal mexicana?

Carlos Slim, que estava clarament identificat pel seu suport a AMLO encara que no el fes públic, va sortir

a criticar-lo durament quan va decidir cancel·lar el nou Aeroport a Texcoco. Ell era un dels principals accionistes del projecte impulsat per Peña Nieto. Per això AMLO va sortir a assegurar-li a ell i als altres inversors que no tindrien pèrdues i que els obriria noves oportunitats de negocis a l'altre aeroport impulsat pel seu govern a la base militar de Santa Lucia, a l'estat de Mèxic, entre altres. Les crítiques van cessar. També va formar un Consell d'assessors del govern amb empresaris com Salines Pliego (TV Asteca) o Carlos Hank González (Banorte) i Bernardo Gómez (Televisa). Tot orquestrat pel cap del Gabinet d'AMLO, el també empresari Carlos Romo.

Hi ha resistència de les masses?

A l'estat de Morelos es va fer una gran mobilització contra l'obertura d'una termoelèctrica que el mateix AMLO havia rebutjat durant la seva campanya presidencial, comproment-se amb la comunitat de Huexca a cancel·lar-la en cas de guanyar. Però va succeir tot el contrari, perquè el nou president va aprovar el seu funcionament i, per cobrir les aparences, va cridar a una "consulta popular" que va obtenir una baixíssima participació, amb poc més de 50.000 vots, amb un 53% a favor, sense tenir en compte l'opinió de la comunitat directament afectada, perquè es va realitzar als estats de Morelos, Puebla i Tlaxcala, on viuen milions d'habitants.

Per acabar d'empitjorar el panorama, dos dies abans de la "consulta" va ser assassinat el dirigent opositor a la termoelèctrica, Samir Flores, el qual formava part del Congrés Nacional Indígena, lligat a l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional. Aquests van exigir que se suspengués l'antidemocràtica consulta. AMLO va lamentar el seu assassinat, però va mantenir la "consulta", agreujant el descontentament.

A més està el projecte del Tren Maia, que passarà per territori zapatista. Hi ha molta resistència als pobles indígenes contra el traçat, perquè afectarà les seves comunitats a Chiapas, Campeche i Yucatán. Però això és només un

exemple, perquè en l'àmbit nacional existeixen nombrosos megaprojectes miners, turístics, eòlics i de tota mena que generen cada vegada més rebuig i resistència.

És important la lluita de les dones contra els femicidis i els segrestos?

El cada vegada més important moviment de dones a Mèxic està enfrontat gairebé de forma natural el govern d'AMLO, que ha evitat el tema de l'avortament perquè el seu aliat de dretes, el Partit de Trobada Social, de l'església evangelista, s'hi oposa, i fins i tot dins el seu propi

López Obrador de total rebuig, són una de les expressions més radicals contra el nou govern.

Per part nostra, el Moviment al Socialisme (MAS) donem suport a la candidatura de Marichuy, que era la dirigent indígena, una treballadora que proposava un govern diferent, lligat a les comunitats indígenes i al poble treballador. Però la força del vot cap a López Obrador va impedir aconseguir les més de 800.000 signatures necessàries per ser candidata presidencial.

L'objectiu d'obtenir les signatures no es va assolir, però va quedar

partit han sorgit iniciatives per prohibir-lo a tot el país.

En aquest context es va difondre una nova forma de segrest de dones joves, en el Metro de Ciutat de Mèxic, la qual cosa va provocar una lògica reacció del moviment de les dones en contra de les bandes de tràfic de dones que actuaven impunement, realitzant una gran manifestació l'1 de febrer a Ciutat de Mèxic, que va obligar la nova cap de govern, del partit d'AMLO, a anunciar noves mesures de seguretat, insuficients però obligades per la pressió social.

Cal recordar que a Mèxic existeix una altíssima taxa de femicidis (nou dones al dia), a més dels segrestos. La mobilització del 8 de març va congregat més de 20.000 persones a la Ciutat de Mèxic i milers de dones en tot el territori.

I els zapatistes?

Mantenen una posició davant

com un esforç a tenir en compte, com una expressió dels pobles originaris per ocupar nous espais polítics al país, a favor dels indígenes i del poble treballador, que en el futur poden jugar un paper fonamental.

Possibilitats a la construcció d'un front de l'esquerra?

Amb aquest panorama s'obren possibilitats per formar una nova alternativa unitària de les organitzacions independents per obtenir un registre electoral per les pròximes eleccions, un front clarament a l'esquerra del govern d'AMLO per aixecar candidatures independents de treballadors o representants dels pobles indígenes i els sectors que es resisteixen als megaprojectes en l'àmbit nacional.

Això dependrà de la disposició del EZLN i del Congrés Nacional Indígena, que encara no ha definit si presentarà una nova proposta electoral.

Esperem que sí, que cridin a conformar un front de totes les organitzacions independents, democràtiques i d'esquerra per presentar-se com a alternativa davant el govern d'AMLO, i que li doni una major presència a les lluites obreres, indígenes i populars al país.

Com acompanyar el procés amb els que tenen esperances amb AMLO?

La combativa Coordinadora Nacional de Treballadors de l'Educació, que va lluitar amb força contra la mal anomenada Reforma Educativa imposada per Peña Nieto, va donar suport decididament a la candidatura d'AMLO, perquè aquest va prometre eliminar completament la Reforma, reconeixent que afectava els drets laborals dels mentors de tot el país. No obstant això, avui fa una crida novament als carrers perquè el govern ha mantingut la llei pràcticament com va ser aprovada, amb canvis secundaris.

Lògicament ha provocat un gran descontentament i la CNTE va bloquejar els accessos a la Cambra de diputats el dia en què es votava, evitant que s'aprovés. Això promet nous enfrontaments.

El mateix passa amb els treballadors universitaris, que en la revisió dels seus salaris i contractes de principis d'any van decidir rebutjar el topall salarial del 3,35% i han fet almenys sis vagues. Cinc ja van ser aixecades. Hem de fer amb paciència les polèmiques amb els treballadors que tenen esperances d'AMLO. En la docència ha promès derogar la reforma de Peña Nieto, però falta veure com es farà.

Notes

¹ AMLO: Andrés Manuel López Obrador

² Partit polític procedent de Movimiento Regeneración Nacional i impulsat per López Obrador

³ Partido Revolucionario Institucional; Partido de Acción Nacional; Partido de la Revolución Democrática

Xile.

Del moviment estudiantil a les ocupacions feministes

Rainier Rius (Oso), avui dirigent veïnal amb la creació de l'Assemblea Popular de Puente Alto (ADEPAC), abans estudiantil, és un quadre de direcció del MST, secció xilena de la UIT-QI. Ens relata la situació al país.

Com definiries la situació?

La situació oberta per la mobilització estudiantil del 2011 no ha pogut ser revertida. El govern de Bachelet, per poder enfrontar l'ascens, va haver de fer algunes concessions, com per exemple en política de beques. Va garantir la gratuïtat estudiantil a un de cada quatre estudiants d'educació superior. No obstant això, els límits de la concessió van fer que el seu govern no aconseguís aturar el creixent malestar social.

L'actual govern de Piñera ha heretat els problemes polítics del govern de Bachelet, amb un gran desprestigi d'institucions com l'Església catòlica, les FFAA, Carabiners, i sobretot el Parlament i el Govern. Tots units a l'empresariat pel fil de la corrupció, que ha quedat nua amb escandalosos casos públics.

Els partits tradicionals són els més afectats amb una pèrdua sistemàtica de suport. La ruptura

més gran es dona entre la joventut, que és, a més, el sector social més dinàmic, tant en les lluites estudiantils, de treballadors i de dones. Aquesta ruptura ha provocat fenòmens com la gran abstenció de joves de classe treballadora i barris pobres a les últimes eleccions presidencials.

Això se suma a la caiguda del preu del coure, que no s'ha pogut recuperar. Aquesta caiguda, que és la de la principal exportació xilena, impacta tot el pressupost fiscal, obligant l'actual govern a reduir la despesa social i, per tant, les possibilitats de fer concessions que estabilitzin la situació.

A més, creix el deute extern i el subsidi de l'Estat a les empreses privades en un país altament privatitzat. Al mateix temps, augmenta el tancament d'empreses i els acomiadaments massius com una forma d'encarar el baix creixement de l'economia xilena. Així s'aguditzava l'increment d'ocupacions informals, que són gairebé el 40% del tipus de treball al país, així com els subcontractes i terceritzats, modalitats de contractes precaris.

La destrucció de llocs de treball, els baixos salaris i la retallada de la despesa social són mesures que cada vegada impulsa amb més força l'empresariat xilè amb el suport del govern de Piñera. Aquestes mesures afecten ràpidament la seva base social de suport.

Com caracteritzaria al govern Piñera?

El govern de Piñera és el resultat del rebuig al govern de Bachelet. La seva base social s'ha fos en un any passant del 66 al 33% de popularitat. Han caigut dos ministres d'educació: un a propòsit del moviment de dones que va ocupar la universitat en el primer any de govern; l'altre va caure per corrupció. El govern de Piñera està

de 2011 es d'universitats 2019

aplicant un pla d'ajust qualitatiu, però ha hagut de retrocedir en aspectes centrals d'aquest pla com la retallada a la indemnització per anys de servei que han de pagar els empresaris als treballadors acomiadats.

Nosaltres el caracteritzem com un govern feble, que va perdent suports. La seva gran base és política i no social. L'oposició es nega a enfrontar-lo als carrers i deixa passar les reformes i les lleis centrals del pla d'ajust patronal que està imposant. Així evita que molts dels seus principals personatges polítics surtin del govern producte de casos de corrupció.

I el Front Ampli?

La irrupció del Front Ampli a les eleccions va ser espectacular, amb un 20% de vots i una bancada electa de 20 diputats i 1 senador que se sumen a l'alcaldia que havia aconseguit a Valparaíso, una ciutat important del país.

Aquest conglomerat d'organitzacions i partits de centreesquerra sorgeix dels dirigents estudiantils del 2011 al costat de dirigents i sectors de militants que havien trencat amb la Nova Majoria de Bachelet. El seu rol no ha estat aguditzar la crisi del règim, donant suport a les lluites i mobilitzacions i estructurant-les en un programa de lluites; més aviat, ha actuat com un element de restauració d'aquesta crisi.

D'una banda, ha estat vital per evitar la total caiguda de la Nova Majoria, un conglomerat de partits burgesos, que amb el suport del PS i el PC van dirigir el país pel camí del descarnat capitalisme post Pinochet. La NM ha estat la gran víctima del descontentament social, rebent el més ampli rebuig tant a les votacions com en les eleccions estudiantils, sindicals i d'altres organitzacions socials. En aquest

aspecte, el FA ha estat central per donar-li el seu suport i formar al costat d'ella l'"oposició", tractant de tornar a prestigiar-lo a ulls de les masses i l'avantguarda.

D'altra banda, el FA ha pres un camí clar: canalitzar totes les lluites socials al Parlament i aquí definir si es concedeix o no el que exigeix la classe treballadora i el poble. Aquest camí, sens dubte, és el de la total derrota de les legítimes exigències de les mobilitzacions, i amb diverses manobres es retarda la discussió d'aquestes exigències o directament se les tergiversa amb projectes de llei que res tenen a veure amb les exigències originals. La "institucionalització" de les lluites no és més que una forma de derrotar-les, sense haver de vèncer-les als carrers.

Per això diem que s'ha transformat en un gran element de contenció de la crisi política, així com en "administrador" de lluites que les dosifica perquè no colpegin amb força el govern. Històricament està ocupant el lloc que sempre li va tocar al Partit Comunista com a rol de contenció.

Va ser important la mobilització del 8 de març?

El 8 de març a Xile va ser la marxa més gran de les últimes dècades. Més gran fins i tot que

les de les lluites estudiantils del 2011. N'hi va haver a 70 ciutats al llarg del país i en totes van ser convocatòries històriques. Només a Santiago més de 300.000 done van omplir els carrers.

El sector de dones més mobilitzat va ser el de les joves, que acabaven de protagonitzar històriques ocupacions d'universitats contra l'abús i la violència de gènere. Manifestacions que van sobrepassar totes les direccions polítiques i que van acabar en una "rebel·lió de les bases" que va commoure al país. Massivament i espontàniament va guanyar un suport social espectacular, obligant el govern i les reaccionàries direccions de les universitats a tenir en compte les exigències feministes i proposar alguns canvis.

Les direccions reformistes del moviment feminista van ser un factor reaccionari. Van fer tot el possible per parlar només de violència en general, sense plantejar cap exigència clara i, sobretot, sense denunciar i enfrontar el govern. Això ha fet que, per primera vegada, una mobilització tan massiva no ha significat l'inici d'una crisi del govern de torn. Al dia següent, Piñera va sortir a declarant-se feminista i va empènyer la seva "agenda feminista", tot i que sense massa suport.

Pots subscriure't a la nostra revista mensual (a escollir versió en castellà o en català) enviant les teves dades a l'apartat de correu i fent l'ingrés per un any al compte corrent: **ES64 2100 3459 3821 0022 0515** (25 euros si te l'hem d'enviar per correu dins de l'Estat espanyol). La subscripció de lliurament en mà és de 17 euros i la podeu fer posant-vos en contacte amb qualsevol militant del grup.

Publicació mensual de Lluita Internacionalista. Dip. legal B-48673-2001
Lluita Internacionalista no es fa responsable de l'opinió expressada en els articles signats.

Aquí ens trobaràs

Ap. Correus 206 CP- 17080 de Girona
Ap. Correus 92 CP-28320 de Madrid
e-mail: luchaint@telefonica.net
<http://www.lluitainternacionalista.org>
facebook: [lluitainternacionalista](https://www.facebook.com/lluitainternacionalista)

Lluita Internacionalista és una organització trotskista. El nostre objectiu és la revolució socialista, per acabar amb el capitalisme i construir el socialisme. Impulsem la lluita obrera i jove, i la democràcia obrera. Defensem el dret a l'autodeterminació dels pobles, que és negat per l'Estat Monàrquic, un règim que cal abolir. La nostra lluita és internacionalista: impulsem la reconstrucció de la IV Internacional.

